

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10CoP/25/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5716201979
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Urban
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2016:5716201979.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Urbana a sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Erika Vargu, v právnej veci navrhovateľa G. C., nar. XX.X.XXXX, bytom E. XXX, právne zastúpeného advokátom JUDr. Jaroslavom Čiernym, so sídlom N., J. XX, proti odporkyni A. C., rod. P., nar. XX.X.XXXX, bytom C., L. XXXX/X, zastúpenej splnomocneným zástupcom Ing. Zdenom Žilkom, nar. XX.XX.XXXX, bytom P., X. XX, o rozvod manželstva a úpravu pomerov manželov k maloletému dieťaťu z ich manželstva - N. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom u odporkyne, v konaní zastúpenému kolíznym opatrovníkom Úradom práce sociálnych vecí a rodiny Martin, na čas po rozvode, na základe odvolania navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 6P/16/2016-75 zo dňa 21. marca 2016 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok okresného súdu vo výrokoch o rozvode manželstva účastníkov a o zverení maloletého N. C., nar. XX.XX.XXXX, na čas po rozvode do osobnej starostlivosti odporkyne, ktorá je oprávnená dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok v bežných veciach.

M e n í rozsudok okresného súdu vo výroku o výživnom tak, že navrhovateľ je p o v i n n ý počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku prispievať na výživu maloletého N. C., nar. XX.XX.XXXX, sumou 150 eur mesačne vždy do 20. dňa toho ktorého kalendárneho mesiaca vopred k rukám odporkyne.

Účastníci n e m a j ú právo na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd rozviedol manželstvo účastníkov, keďže mal preukázaný vážny rozvrat „manželských vzťahov“ a manželstvo vyhodnotil ako nefunkčné po všetkých jeho stránkach, pričom nejde len o krátkodobý, ani prechodný stav. Maloletého N. na čas po rozvode zveril do osobnej starostlivosti odporkyni (matky), keď prihliadol aj na vyjadrenie samotného dieťaťa. Okresný súd akceptoval návrh účastníkov o tom, aby úprava styku bola ponechaná na ich vzájomnej dohode bez (výslovnej) úpravy stretnutí otca s maloletým.

Navrhovateľovi po zohľadnení pomerov oboch rodičov a odôvodnených potrieb maloletého určil výživné na čas po rozvode vo výške 200 eur mesačne. Prihliadol na voľnočasové aktivity dieťaťa a zvýšené výdavky v súvislosti s jeho zhoršeným zdravotným stavom (najmä na obuv a plávanie). Taktiež vzal do úvahy závažné zdravotné problémy odporkyne a z toho vyplývajúce zvýšené výdavky predovšetkým na stravovanie. Okresný súd zdôraznil, že sám navrhovateľ uviedol, že po odchode zo spoločnej domácnosti prispel na výživu syna sumou 200 eur. Rovnako je otec spôsobilý si popri práci privyrobiť brigádami, teda je v jeho schopnostiach a možnostiach prispievať v danej výške na výživu maloletého N..

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie otec (výslovne vo výrokoch o rozvode manželstva a o určení výšky vyživovacej povinnosti), ktorý sa domáhal jeho zmeny tak, že

bude povinný prispievať na výživu maloletého sumou 70 eur mesačne. Namietal, že nebolo zohľadnené, že okrem výživného 70 eur mesačne prispieva na výživu syna aj ďalšími platbami v úhrne cca 50 eur (poistenie, stavebné sporenie, platby za internet, televíziu, mobil). Poukazoval na to, že jeho základná mzda je iba 537 eur mesačne a ostatné zložky sú závislé od toho, ako mu nariadi výkon práce zamestnávateľ. Následne výživné v sume 200 eur pri takomto príjme označil za extrém a taktiež za odporujúce princípu právnej istoty, nakoľko v obdobných prípadoch je výživné stanovované v sume cca 70 eur.

Navrhovateľ mal za to, že výška výživného je (i) kontraproduktívna, pretože ak v dôsledku jej neplnenia bude vystavený trestnému stíhaniu a odsúdeniu, môže sa stať, že výživné nebude schopný zabezpečovať vôbec. Nesúhlasil so zdôraznením platby 200 eur po/ /pri odchode zo spoločnej domácnosti, keďže v danom období bola v tejto sume zahrnutá i platba za byt za neho a maloletého (teda 2/3 celkovej platby za byt). Taktiež príjem z brigádnickej činnosti v Taliansku (700 až 800 eur) nie je istým príjmom; navyše, tento získaval na úkor dovolenky na zotavenie, čo do budúcnosti nemusí byť možné. Nakoľko výživné otec považoval za neakceptovateľné, „bol nútený“ napadnúť odvolaním aj výrok o rozvode manželstva, aby ho dotknutá povinnosť nezaťažovala bezprostredne právoplatnosťou rozsudku o rozvode manželstva účastníkov.

Odporkyňa/matka nesúhlasila s odvolaním navrhovateľa/otca a žiadala výživné (naopak) zvýšiť na sumu 300 eur mesačne od februára 2016 a uložiť navrhovateľovi povinnosť informovať príslušný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny o zmene poberateľa prídavkov na dieťa. Poukazovala na to, že (určená) suma 200 eur mesačne je minimum na to, aby sa so synom nestala bezdomovcom. V tejto spojitosti uviedla, že navrhovateľ napríklad pravidelne fajčí, ale nikdy nehovorí o tom, že kvôli nedostatočnému príjmu nemôže fajčiť. Odporkyňa zdôrazňovala jej nízky základný mesačný plat, ktorý činí len 200 eur. Keďže po odchode navrhovateľa zo spoločnej domácnosti musí tráviť viac času doma s maloletým N., nemôže byť tak často v práci, v dôsledku čoho aj jej príjem (osobitne jeho pohyblivá časť) bude klesať. Vzhľadom na svoj nepriaznivý zdravotný stav (je držiteľkou preukazu zdravotne ťažko postihutej osoby) si nemôže zlepšiť svoju finančnú situáciu vykonávaním druhého zamestnania; taktiež nevlastní ani žiadne aktíva, ktoré by mohla predať, resp. inak zhodnotiť. Odporkyňa opakovane dávala do pozornosti náklady na bývanie, ktoré sú pomerne vysoké a dosahujú fakticky rovnakú sumu aj po opustení spoločnej domácnosti navrhovateľom.

Mala za to, že je potrebné prihliadať i na potencialitu príjmu t.j. na nevyužitú schopnosť otca; osobitne, ak priemerná mzda v Žilinskom kraji činí 867 eur mesačne. Odporkyňa uviedla, že okresný súd neviazal navrhovateľa prispievať na poistenie a stavebné sporenie maloletého, platiť im (matke a maloletému N.) internet, televíziu a náklady za mobil. Tieto platby síce navrhovateľ dobrovoľne vykonáva, ale môže s uvedeným hocikedy prestať. Dodala, že poistenie a stavebné sporenie platil navrhovateľ v celom rozsahu z prídavku na dieťa, ktorý stále poberá.

Kolízny opatrovník zostal v odvolacom konaní nečinný.

Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu vymedzenom ustanovením § 212 ods. 1, 2 písm. a/, b/ O.s.p. a bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 za súčasnej aplikácie § 156 ods. 3 O.s.p.) potvrdil podľa § 219 ods. 1 O.s.p. rozsudok okresného súdu vo výrokoch o rozvode manželstva rodičov a o zverení maloletého do osobnej starostlivosti odporkyne/matky (vrátane jeho zastupovania a spravovania majetku) a podľa § 220 O.s.p. zmenil v časti o výživnom tak, ako je konštatované vo výroku tohto rozsudku.

Navrhovateľ napadol (hoci len formálne) aj „základný“ výrok o rozvode manželstva účastníkov. V tomto smere však neuviedol žiadne konkrétne námietky, ktoré by mohli mať vplyv na vecnú správnosť záveru okresného súdu o dlhodobom a vážnom rozvrate manželského zväzku účastníkov. Naopak, výslovne konštatoval, že dôvodom napadnutia rozsudku tiež v tejto časti je oddialenie povinnosti platiť (podľa neho) neprimerane vysoké výživné. Za daných okolností preskúmanie napadnutého rozsudku (aj) v časti o rozvode manželstva nemohlo mať iný výsledok ako jeho potvrdenie.

Nakoľko však bol dotknutý výrok napadnutý odvolaním a v prebiehajúcom konaní sa rozhoduje o právach a povinnostiach rodičov k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, aj výživné určené v tomto konaní je otec/navrhovateľ povinný platiť až od právoplatnosti tohto rozsudku odvolacieho súdu. To znamená, že nie je opodstatnenou požiadavkou odporkyne, aby výživné bolo určené späťne „od februára 2016“.

Obdobne krajský súd potvrdil nadväzujúci výrok o zverení maloletého na čas po rozvode do osobnej starostlivosti matky/odporkyne, ktorá je oprávnená dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok v bežných

veciach. Predmetom odvolacieho prieskumu bol daný výrok z titulu jeho závislosti/nadväznosti na výrok o rozvedení manželstva rodičov. Rovnako ohľadne tohto výroku odvolateľ neuviedol žiadne odvolacie námietky a ani krajský súd (z úradnej povinnosti, ktorý charakter je vlastný - na rozdiel od konania o rozvedení manželstva - konaniu vo veci starostlivosti o maloletých) nezistil nijaké okolnosti, ktoré by mohli (čo i len) spochybniť správnosť rozhodnutia o zverení maloletého do osobnej starostlivosti odporkyne. Náležitým bolo taktiež zohľadnenie okresným súdom vôle maloletého, ktorú prezentoval v rámci pohovoru vykonaného kolíznym opatrovníkom.

Hoci zákon o rodine na rovnakú úroveň stavia (základné) kritéria určenia výšky vyživovacej povinnosti, ktorými sú schopnosti a možnosti výživou povinnej osoby (v súdnej veci otec/navrhovateľ) a odôvodnené potreby výživou oprávnenej osoby (v prejednávanej príhode maloletý N.) z hľadiska reálnej schopnosti prispievať na výživu konkrétnou sumou sú rozhodujúcejším faktorom pomery výživou povinnej osoby. Ani skutočne odôvodnené potreby výživou oprávnenej osoby totiž nemôžu podmieniť určenie výšky výživného v rozsahu nezodpovedajúcom limitovaným možnostiam výživou povinného subjektu.

Zároveň je nutné zdôrazniť, že odchod jedného z rodičov zo spoločnej domácnosti sa negatívne prejaví nielen v bezprostrednej starostlivosti o dieťa, resp. v rámci uspokojovania jeho potrieb, ale zásadným spôsobom zasiahne aj do celkového hospodárenia v domácnosti. Uvedené sa týka osobitne výdavkov spojených s bývaním, ktoré sa znížia len minimálne, avšak zásadne sa zníži príjem domácnosti, keďže „vypadne“ celý jeden (neraz ten vyšší) doterajší príjem. Práve táto skutočnosť výrazným spôsobom rezonuje vo vyjadreniach odporkyne a zodpovedá aj reálnemu stavu, keď vzhľadom na jej príjem prevažnú časť spotrebúvajú práve výdavky na bývanie.

Krajský súd ani v najmenšom nespochybňuje komplikovanosť dotknutej situácie a jej výrazne ťaživé vnútorné prežívanie odporkyňou, ale súčasne konštatuje, že účelom výživného na maloleté dieťa nie je v celom rozsahu sanovať daný stav. Je jednoznačné, že zánik spoločnej domácnosti sa negatívne prejaví v pomeroch a vo finančnej záťaži rodiča, ktorý v tejto domácnosti naďalej býva. Nie je však prípustné k určovaniu výživného na maloleté dieťa bývajúce v danej domácnosti pristupovať tak, že výživné sa bude blížiť k takej výške, ktorá by svojim rozsahom navodzovala stav, ako keby k rozpadu spoločnej domácnosti (v súdnom prípade aj manželstva) nedošlo. V podaniach odporkyne je (minimálne) naznačovaný práve takýto prístup.

Poukaz odporkyne na princíp potenciality pri určovaní výživného je vo všeobecnosti dôvodný. V konkrétnostiach súdnej veci však neboli zistené (a v zásade ani konkrétne skutkovo aspoň tvrdené) okolnosti, ktoré by nasvedčovali záveru, že navrhovateľ nedostatočne využíva svoje pracovné zručnosti, či dosiahnutú kvalifikáciu pri získaní zodpovedajúceho príjmu.

V súvislosti s princípom potenciality neobstojí jej automatické zrovnávanie s priemernou mzdou, či už v rámci určitého vyššieho územného celku (napr. Žilinského kraja), alebo celej Slovenskej republiky. Priemerná mzda je priemernou práve preto, že existuje nemalá skupina zamestnancov, ktorá dosahuje príjem nižší ako je výška priemernej mzdy a až jej spriemerovaním so skupinou obyvateľstva s vyššími príjmami je stanovovaný priemerný zárobok.

To znamená, že bez ďalšieho nie je možné vo vzťahu k navrhovateľovi vychádzať z toho, že by mohol dosahovať aspoň priemernú mzdu v rámci Žilinského kraja. Následne v otázkach príjmu otca je nutné vychádzať zo zárobku, ktorý bol zistený v priebehu konania ako priemerný mesačný príjem z jeho trvalého pracovného pomeru (cca 650 eur). V danej spojitosti odvolací súd dodáva, že neakceptoval navrhovateľove zdôrazňovanie základného platu, keďže štandardnou súčasťou jeho pracovného zaradenia je výkon práce počas sviatkov a dní pracovného voľna, či pokoja.

Poistenie maloletého a stavebné sporenie v jeho prospech sú určite z dlhodobšieho hľadiska záležitosťami pre dieťa prospešnými, ale nie sú bezprostredne nevyhnutné. Uvedené je významné osobitne v takých situáciách, v akej sa aktuálne nachádza aj maloletý N., kedy je problematické uspokojovanie jeho základných potrieb. Za takéhoto stavu je žiaduce uprednostniť momentálne potreby dieťaťa. Tento záver sa čiastočne vzťahuje aj na výdavky spojené so psom, ktorého matka/odporkyňa zadovážila na základe žiadosti maloletého.

Krajský súd si plne uvedomuje, že takéto konštatovania sa vyznačujú pomerne značnou mierou „tvrdosti“, ale rešpektujú súčasnú realitu pomerov účastníkov. Inými slovami, nie je možné v konkrétnom konaní o určovaní výživného prehliadať bezprostredné realie týkajúce sa pomerov rodičov maloletého.

Krajský súd sa nestotožnil s prístupom okresného súdu, ktorý v otázke výživného za rozhodujúcu okolnosť vzal sumu, ktorú navrhovateľ/otec uhradil pri jeho odchode zo spoločnej domácnosti. Pri zvolení takéhoto nazerania by bolo dôvodnejším zohľadňovať dlhodobejšie, resp. opakované plnenia, t.j. plnenia, ktoré otec poskytoval pravidelne v nasledujúcich mesiacoch, a nie jednorazové plnenie. Naproti tomu odvolací súd akceptoval zdôraznenie okresným súdom možnosti navrhovateľa získať ešte ďalší príjem, resp. aspoň čiastočne zlepšiť svoju finančnú situáciu napr. v rámci brigád v zahraničí. Je síce dôvodnou pripomienka otca, že uvedené vykonáva na úkor dovolenky, ale s poukazom na prioritu vyživovacej povinnosti k maloletému dieťaťu, jeho dobrý zdravotný stav a ešte i pomerne nízky produktívny vek je dôvodnou požiadavka na zvýšenú aktivitu navrhovateľa pri získaní dostatočného zdroja príjmov, ktoré (okrem iného) budú slúžiť i na uspokojovanie odôvodnených potrieb maloletého N..

Na základe konštatovaných východísk a úvah krajský súd považoval za primeranú výšku výživného navrhovateľa na maloletého N. výživné v sume 150 eur mesačne, t.j. približne v rozsahu štvrtiny príjmu otca. Je nutné prihliadnuť na skutočnosť, že maloletý je žiakom ešte len základnej školy, ktorú navštevuje v mieste bydliska, preto súvisiace výdavky sú pomerne nízke.

Určená suma výživného zároveň zohľadňuje i zdravotné problémy maloletého a s nimi súvisiace výdavky, najmä na plávanie či vhodnú obuv. V tejto spojitosti krajský súd dopĺňa, že pokiaľ je pre zlepšenie zdravotného stavu maloletého vhodné plávanie, je namieste podporovať túto aktivitu. To však v každom jednotlivom prípade nemusí zahŕňať návštevu Aquaparku v Turčianskych Tepliciach (hoci tam je efekt pohybovej aktivity zvýšený liečivým charakterom vody), ale napríklad len (finančne dostupnejšej) plavárne v Martine.

Neobstojí navrhovateľov argument o údajnom porušení princípu právnej istoty, pokiaľ jeho kolegovia platia výživné na deti v sume cca 70 eur mesačne. Aj z vyššie uvedeného je zrejmé, že v otázkach výživného sú vždy rozhodujúce individuálne okolnosti každého jedného prípadu a porovnávanie iba (napríklad) podľa výšky príjmu, či veku dieťaťa nie je dostatočné. Vzhľadom na výšku príjmu navrhovateľa (čiastočne modifikovanú aj výkonom brigádnickej činnosti, čo nemusí byť bezprostredne len vykonávanie zberu jabĺk v zahraničí) považoval krajský súd určenú výšku výživného za takú, po úhrade ktorej otcovi zostane primeraný rozsah finančných prostriedkov na zabezpečenie jeho základných potrieb. Uvedené v sebe zahŕňa tiež výdavky na regeneráciu pracovnej sily, ktoré náklady aj s prihliadnutím na zdôrazňovanú požiadavku vyššej pracovnej aktivity navrhovateľa/otca sú dôvodné a nevyhnutné.

Len pre úplnosť krajský súd dodáva, že odporkyňa i v predchádzajúcom štádiu (po odchode otca zo spoločnej domácnosti) mohla iniciovať „konanie“ o prídavku na dieťa. Po doručení (právoplatnosti) tohto rozhodnutia by tak mala urobiť bez ohľadu na prístup/aktivitu navrhovateľa. Určenie výživného navrhovateľovi v sume 150 eur mesačne neznamena, že otec dobrovoľne, pokiaľ mu to jeho pomery dovoľia, nebude prispievať i ďalšími plneniami na výživu maloletého; či už bezprostredne (napríklad výletmi v spojení s návštevou aquaparku, keďže i podľa vyjadrení maloletého po odchode zo spoločnej domácnosti otec ustal v aktivite spoločných výletov), ako aj na plnenia spojené s niektorými nákladmi na bývanie.

V rozoberanej spojitosti by sa javilo žiaducim zo strany otca aj pokračovanie v platení platieb na stavebné sporenie a poistenie maloletého; osobitne v paralele s ním nerozporovanou okolnosťou fajčenia, t.j. výdavkom, ktorý rozhodne nemožno označiť ako nevyhnutný a ani vhodný. To znamená, že pokiaľ navrhovateľ bude naďalej fajčiť a vynakladať prostriedky na úhradu súvisiacich výdavkov, mal by už len na základe vnútornej (morálnej) povinnosti vyvinúť (mimopracovnú) aktivitu v takom rozsahu, aby mohol naďalej uhrádzať aj platby poisťného a stavebného sporenia; o to viac, že N. je jeho jediným (maloletým) potomkom.

Vzhľadom na zmenu (hoci len čiastočnú) rozsudku okresného súdu rozhodoval odvolací súd v zmysle § 224 ods. 2 O.s.p. o trovách celého (prvo- i druhostupňového) konania. V súdnej veci neboli zistené (a ani účastníkmi tvrdené) žiadne okolnosti, ktoré by podmieňovali iné rozhodnutie o trovách konania než v zmysle § 144 veta prvá O.s.p. t.j., že účastníci nemajú právo na ich náhradu.

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.